

Аліна НАКОНЕЧНА

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПАПЕРОВИХ ШПАЛЕР В УКРАЇНІ

Виробництво продукції підприємствами целюлозно-паперової промисловості України зросло в 2006 р. на 17.2 % порівняно з 2005 р. Було вироблено товарів на суму 5.4 млрд грн, більше третини яких належить першій трійці лідерів-виробників: ВАТ "Київський картонно-паперовий комбінат", ВАТ "Корюківська фабрика технічних паперів", ВАТ "Рубіжанський картонно-тарний комбінат". Значна частка продукції цих підприємств – паперові шпалери ¹.

Ємність ринку шпалер у 2007 р. становила 52 млн рулонів. На сьогодні спостерігається його перенасичення як вітчизняною, так і імпортованою продукцією. Співвідношення обсягів українських та імпортованих шпалер становить 60:40. У зв'язку із зростанням конкурентоспроможності вітчизняної продукції та ростом цін на імпортовану сировину відмічається поступове підвищення вартості шпалер українського виробництва ².

Основний виробник паперових шпалер в Україні – ВАТ "Корюківська ФТП", яка з 1998 р. займається також і їхньою реалізацією. Її частка на вітчизняному ринку становить 56 % (табл. 1) ³.

Таблиця 1

Виробництво паперових шпалер ВАТ "Корюківська ФТП"

Показник	Одиниці вимірювання	Обсяг виробництва		
		2005 р.	2006 р.	темпи росту, %
Шпалери	млн ум. кусків	96.23	89.27	92.7
Вартість товарної продукції в порівняльних цінах	млн грн	391.52	407.61	104.1
Вартість товарної продукції в діючих	млн грн	382.67	428.92	112.1

¹ Охрименко А. Итоги работы ЦБП Украины в 2006 году // Бумага и жизнь. – 2007. – № 3. – С. 12-15.

² <http://utg.kiev.ua>.

© Аліна Наконечна, 2008

³ Охрименко А. ... С. 12-15.

цінах				
-------	--	--	--	--

Серед вітчизняних виробників, крім зазначеної вище ВАТ "Корюківська ФТП" (ТМ *Слов'янські шпалери*, Чернігівська обл.), на ринку представлена продукція ЗАТ "Едем" (ТМ *Версаль і Статус*, м. Дніпропетровськ), ЗАТ СП "Дніпромайн" (ТМ *Ланіта*, м. Дніпропетровськ), ТОВ "Синтра" (ТМ *Rasch*, м. Калуш), ВАТ "Блок Лтд" (ТМ *Слобожанські шпалери*, м. Харків).

За останні два роки в Україні намітилася тенденція поступового зникнення традиційних дешевих шпалер (1.5–2 долари США за рулон) та заміна їх акриловими й вініловими середнього (2.5–3 долари США за рулон) і високого (4–6.5 долара США за рулон) цінових сегментів. За різними оцінками частка дешевих шпалер на вітчизняному ринку щорічно зменшується на 3–5 пунктів і сьогодні становить 40–50 % продажів⁴.

Реструктуризація цін на шпалери зумовлена ростом доходів потенційних покупців, що в свою чергу впливає на їхні потреби – вони віддають перевагу більш якісній, світлостійкій, міцній продукції, яка може піддаватися миттю. Певну роль у зміні попиту відіграло й те, що торгівля шпалерами поступово переміщується з ринків до будівельних супермаркетів (особливо у великих містах), тому що вони можуть запропонувати ширший асортимент продукції високої якості.

За рахунок випуску продукції середнього та високого цінових сегментів у першому півріччі 2007 р. порівняно з аналогічним періодом 2006 р. обсяг виробництва шпалер у цілому зріс. За цей час продаж продукції у ЗАТ "Едем" збільшився на 14 %, а у ТОВ "Украдизайн" (м. Донецьк), яке займається реалізацією настінних матеріалів ТМ *Ланіта, Версаль, Палітра*, – на 30 %⁵.

Експорт паперових шпалер здійснюється переважно до країн СНД. Найбільша частка його припадає на Росію. Обсяги експорту продукції постійно зростають. Темпи збільшення поставок, наприклад, до Казахстану в останні роки знаходяться на рівні 30 % (табл. 2).

Таблиця 2

Експорт паперових шпалер із України

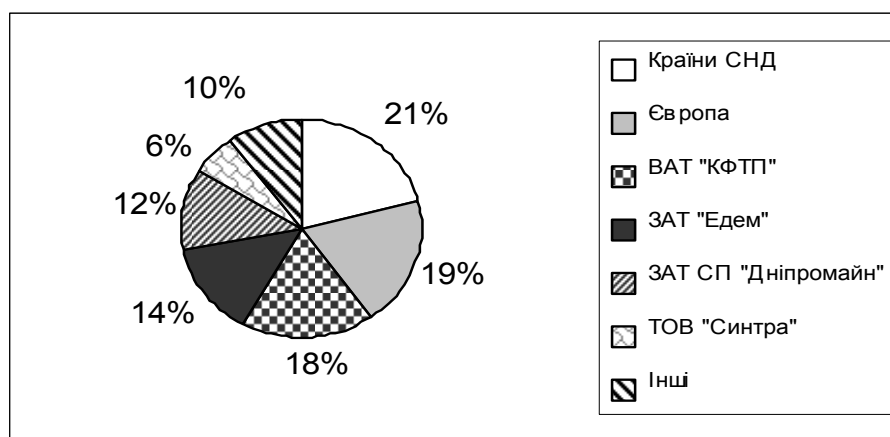
Країна-імпортер	Обсяг поставок, тис. т					
	2005 р.	2006 р.	темпи росту, %	6 міс. 2006 р.	6 міс. 2007 р.	темпи росту, %
Росія	48.64	49.27	101.3	21.4	22.65	105.8
Казахстан	3.28	4.22	128.7	1.75	2.33	133.1

⁴ Шавкат Бек. Дешевых прокатили // Бизнес. – 2007. – № 35. – С. 110-112.

⁵ Шавкат Бек...С. 110-112.

Білорусь	2.14	2.85	133.2	1.34	1.37	102.2
Молдова	1.45	1.51	104.1	0.57	0.61	107.0
Інші країни	1.99	2.91	146.2	1.19	1.54	129.4

Вагому частку на вітчизняному ринку шпалер займає проукція виробників із країн СНД (рисунок), а саме білоруська й російська – ТМ *Гомельобои*, *Белорусские обои*, *Палитра* та *Erismann*. Європейські виробники займають 19 % ринку шпалер – ТМ *Rasch*, *AS*, *Marburg* тощо.

Пропозиції на ринку шпалер в Україні

Білорусь є найбільшим постачальником цієї продукції в Україну і традиційно поставляє переважно дешеву продукцію. Оскільки на вітчизняному ринку спостерігається тенденція скорочення низького цінового сегменту паперових шпалер, то і обсяги білоруського імпорту зменшуються (в 2006 р. порівняно з 2005 р. на 13.4 %, а в першому півріччі 2007 р. – на 6.1 %).

Поступово зростає імпортування паперових шпалер середнього й високого цінового сегментів з Німеччини, Росії, Італії; також в Україні представлено продукцію виробників Китаю та Тайваню.

Найбільш гострими проблемами паперової промисловості загалом і виробництва паперових шпалер є подорожчання целюлози на світовому ринку та збільшення експорту вторинної сировини – макулатури.

Основним постачальником до України некрейджаного паперу-основи для виробництва шпалер є Росія, а Україна для Росії – основним імпортером кінцевого продукту – шпалер і аналогічних настінних покриттів. Обсяги зустрічних поставок "шпалерний папір – шпалери" (Росія – Україна) постійно зростають і знаходяться у прямій залежності одна від одної. Тільки в 2006 р. намітився деякий дисбаланс – темпи росту поставок шпалерного паперу в Україну почали відставати від темпів росту поставок в Росію готових шпалер. Поглиблення дисбалансу можна спостерігати й відносно фінансових показ-

ників: шпалерна продукція дорожчає швидше, ніж папір-основа (особливо у 2006 р.)⁶.

Рівень якості паперу-основи російського виробництва для шпалер відповідає вимогам ринку й незначно поступається рівню якості зарубіжних аналогів. За прогнозами такий папір буде користуватися попитом ще довгий час, а точніше – поки ринок шпалер СНД захищений податками на імпорт і високою ціною європейських шпалер.

За 11 місяців 2006 р. Україна імпортувала 60 тис. т паперу-основи. З них 36.7 тис. т – папір російського виробництва. Такі показники свідчать про стабільність обсягів поставок у 2005–2006 рр. Частка Росії в українському імпорті паперу-основи становить 61 %. Її головними конкурентами в 2006 р. стали Фінляндія (майже 10 тис. т – 16 %), Німеччина (6 тис. т – 10 %) і Білорусь (7 %), частка імпортерів сировини для шпалер з Латвії та Бельгії дещо нижча – по 3 %⁷.

Конкуренцію російській сировині може створювати двошарова папір-основа із вмістом деревної маси чи макулатури. В Росії виробництво такого паперу поки що не налагоджено. Загалом європейські країни поставили в Україну в 2006 р. 20 тис. т такої основи для виробництва паперових шпалер.

Таким чином, аналіз стану вітчизняного ринку паперових шпалер свідчить про стабільність обсягів продажів – різкого зниження або зростання їх найближчим часом не очікується. Тенденція зменшення попиту на шпалери дешевого цінового сегменту відповідно викличе скорочення їхнього виробництва. Для задоволення зростаючих вимог споживачів до шпалерної продукції виробникам слід постійно покращувати її якість, а постачальникам основи – розвивати виробництво нових екологічних матеріалів. У подальшому можливе також зменшення обсягів ринку внаслідок конкуренції з боку виробників інших настінних матеріалів, наприклад лакофарбових – для внутрішнього оздоблення приміщень.